

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Konge jagt Parforcejagt- landskabet i Store Dyrehave

Find vej med kongens kort
Se kultursporene
Forstå historien

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

The par force hunting
landscape in North Zealand
inscribed on the World Heritage List in 2015

Velkommen i Store Dyrehave

I dag må alle færdes i de danske statsejede skove. Men sådan har det ikke altid været. Engang var skoven og jagten kongens alene. Store Dyrehave tilbyder natur og motion på interessante kulturspor. Folderen guider til en række historiske stop, hvor du kan se den store bedrift, det har været at etablere de lige parforcejagtveje igennem landskabet.

Med kortet kan du vælge din rute – om du er til fods, på cykel eller til hest. Besøg alle stop og få omtrent 8 km historisk motion. God fornøjelse!

Den kongelige jagtskov blev indhegnet med et stengærde. Stengærdet står der stadig, men det flettede risgærde, der var ovenpå findes ikke længere.

I starten af 1600-tallet opførte Christian IV Frederiksborg Slot. Fundamentet består af lokale sten fra skoven.

Magt, jagt og pragt

Store Dyrehave – et kongeligt spisekammer

I 1618 gjorde Christian IV Store Dyrehave til kongelig jagtskov, ved at hegne vildtet inde med et stengærde. På den måde reserverede kongen jagten til sig selv. Samtidig var han sikker på, at der altid var bytte at hente i dyrehaven.

Jagt var en kongelig fornøjelse. I sin dyrehave kunne Christian IV underholde sig og sine gæster med en god jagt. Til slut kunne den festglade konge holde en stor slået jagtmiddag på Frederiksborg Slot i Hillerød.

Christian IV
og hans sønnesøn
Christian V

Den enevældige konges parforcejagt

Fra 1670 lavede den enevældige konge Christian V hele det nordøstlige Sjælland om til en stor kongelig jagtpark. En prangende scene for den mest storslåede af alle jagtformer: Den enevældige konges parforcejagt.

Som ung kronprins havde han besøgt Solkongen i Frankrig og var blevet inspireret af den prangende franske jagtform. Parforce betyder "med magt", og jagten var en tydelig demonstration af kongens magt.

Find vej med kongens kort fra 1690

Kortet viser den komplette plan over jagtvejene i Store Dyrehave omkring år 1690.

Jagtens faser:

Eftersøgningen

Mødet

Forfølgelsen

Kompasrosen ● med kongens monogram signalerer, at her råder kongens fornuff.

Det tager godt 20 minutter at gå fra plads til Kongestjernen ●. Vejene skærer lige igennem bakker og vådområder.

Fra kongestjernen ● i midten af systemet stråler de otte veje, Etvej, Tovej op til Ottevej ud i landskabet. De originale nummersten fungerer stadig som vejvisere.

- Kongestjernen
- Fangfalden
- Rillesten
- Vådområder/mose
- Vanskeligt terræn

2 ha 400 600 800 1.000 m

● Kongestjernen - kongen i centrum

Placerer man sig midt i Kongestjernen, kan man få et indtryk af, hvor omfangsrig jagten har været. Her har været et festligt følge af jagtgæster i kareter og til hest. Jagtgæsterne blev opvartet og underholdt til lyden af horn, råb og hundegøen i skoven. Alt imens jægere og hunde forfulgte det til lejligheden udsete jagtbytte, har kongen solet sig i selskabets opmærksomhed - en velegnet scene til at demonstrere kontrol over begivenhederne.

Kronhjortens endeligt

Det sammenhængende vejsystem med vejnumre gjorde parforcejagten effektiv. Med jagthorn kunne jægerne kommunikere indbyrdes om hjortens flugtrute. Akten var brutal. Jagten udmattede og stressede hjorten, så kødet blev uspiseligt. Når hjorten var indhentet og fastholdt af hundene, kunne kongen vise sin magt ved at give hjorten et dræbende stød i hjertet. Det var ikke en helt ufarlig bedrift trods de ulige vilkår. En kronhjort kan veje op til 230 kg, og bruger både spark og sit store gevir til at forsvare sig.

Den ceremonielle Hirschfänger brugt til nådesstødet

Hjortens død

Hundenes belønning

Vådrområder og vanskeligt terræn

Store Dyrehave var med sit kuperede landskab og mange vådområder ufremkommelig i slutningen 1600-tallet. Vejene i Store Dyrehave blev anlagt af hundredevis af soldater, der med skovle, hakker og økser kæmpede sig gennem skov, krat og moser. De måtte fjerne enorme sten og bygge dæmninger over de våde lavninger.

I skovbunden i Store Dyrehave kan man finde over 250 rillesten. Stenene blev kløvet på stedet. De kløvninger der gik galt, blev efterladt. De vellykkede blev blandt andet brugt til fundamentet på Frederiksborg Slot. "Christian IV hyrede stenhugger Jacob Muus til at hugge fundamentsten til sit slot, for én mark dansk for hver alen hugget og rengjort. Hertil 1,5 tønde malt, 9 skæpper mel og en otting smør pr. 100 alen".

Kancelliets Brevbøger 1596-1602. C.A. Reitzels forlag, 1913.

Når heste skulle indfanges, blev de ledt langs stengærderet og ind i fangfolden. Ovenpå gærderet var et flettet risgærde.

I fangfolden samledes verdensberømte heste

Hestene var en vigtig del af den enevældige kongelige magtudfoldelse. I stutteritiden gik hestene opdelt efter farve - i Store Dyrehave gik de blåskimlede. Stutteriet kunne i sin storhedstid i 1700-tallet levere heste til de kongelige karosser og kareter. Hestene blev brugt til både jagt, krig og som køreheste.

Er du faret vild? Så orienter dig nedenfor. Kortet viser Store Dyrehave med parforcevejsystemet, som det ser ud i dag.

